

SAK 57/08 REGIONALT SAMARBEID OM ASYLMOTTAK

Saksopplysning

Bakgrunn for saka er brev frå Knut Medhus, dat. 12.9.2008, vedlegg 1.

I samband med Hallingtinget 26.9.2008 vart regionalt samarbeid om asylmottak drøfta, i samband med gruppearbeid om prioriterte oppgåver. Det vart i denne samanheng gjeve brei støtte til Regionrådet for å arbeide vidare med tanke på eit regionalt samarbeid om asylmottak i Hallingdal.

Vedlegg 2 og 3 syner at det er andre regionar som arbeidar med regionale asylmottak basert på interkommunalt samarbeid. Dette er noko arbeids- og inkluderingsminister Dag Terje Andersen også tek til orde for, vedlegg 4 og 5.

Vurdering

I denne omgang blir saka lagt fram for drøfting i Regionrådet utan nærare vurderingar og forslag til vedtak. Eg vil likevel hevde at brev frå Knut Medhus peikar på nokon av dei mest sentrale problemstillingane. Ut frå signala i Hallingtinget er vel spørsmålet fyrst og fremst å finne fram til ei god langsiktig interkommunal løysing.

Ål 8.10.2008

Knut Arne Gurigard
Dagleg leiar

- Vedlegg 1: Brev frå Knut Medhus, dat. 12.9.2008
- Vedlegg 2: Knutepunkt Sørlandet, nyheit publisert 5.9.2008
- Vedlegg 3: Nord-Gudbrandsdalen, publisert 17.8.2008, GD
- Vedlegg 4: UDI, nyheit, publisert 8.10.2008
- Vedlegg 5: Bilag til Kommunal Rapport om mottaksetablering, UDI

Ei regional utfordring.

Den eine etter den andre av toppolitikarane i Hallingdal som høyrer heime i kommunar som blir ”pålagt” å ha asylmottak, står fram og fortel at dei blir tekne på senga – dei visste ingenting, osv. Og det er sikkert rett, men dette bør Hallingdal sjølv gjera noko med.

Ein kan meine kva ein vil om norsk asylpolitikk, uansett så er det slik at denne verda vi lever i, er plaga av krig og elende, enorme forskjellar folk i mellom frå ekstrem fattigdom til like ekstrem rikdom. Mange tilalls millionar er av ymse grunnar på flukt og at mange av dei treng den beskyttelsen som asyl skal gi, bør det heller ikkje vera nokon stor diskusjon om. At det også fins mange som ikkje treng slik beskyttelse, er like klart.

Norge tek i mot om lag 0.09 % av asylsøkarane i verda. Kvar i Norge skal dei bu mens dei ventar og etter at dei måtte ha fått asyl? ”Ikkje hjå oss, ikkje hjå oss” synes å vera gjennomgangsmelodien, og grunnane til negative haldningar er så mange, det skal eg la ligge.

Hallingdal er ein av landets absolutt mest velståande regionar, og det bør etter mitt syn vera sjølsagt at regionen tek sin del av ansvaret når det gjeld asyl. Men i staden for å bli tekne på senga kvar gong anten av UDI eller av meir eller mindre seriøse aktørar som byr fram sine rom til asylmottak, bør no Hallingdal som region ta ansvar sjølv. Regionrådet bør snarast råd ta tak i problematikken ut frå regional tankegang. Få i gang eit regionalt arbeid som førebur Hallingdal på å ta i mot asylsøkarar. Ta ansvar for kartlegging av moglege plassar for slikt. Ved å samordne dette kan ein også nytte ut den kompetansen som må til for å få gode mottak i heile regionen. Det må vera mogleg å fordele desse oppgåvene slik at ikkje einskilte bygdesamfunn får svært store utfordringar mens andre får ingen. Ein god del spesialpersonell må til, og det er tungt å få til ved mange små mottak, men ved å bruke kompetansen felles, vil alle tene på det. Og kvifor kan ikkje kommunar sjølv ta på seg driftsansvar for mottak? Det bør også eit regionalt beredskapsråd drøfte skikkeleg gjennom, det fins fleire kommunar som sjølv har teke fullt driftsansvar og har gode erfaringar med det.

Det er nok av utfordringar på dette feltet sjøl om ein førebur seg aldri så godt, men mange av dei utfordringane ein blir møtt med når ein blir ”teken på senga”, vil vera borte dersom ein førebur seg.

Eg utfordrar ordførar Erik Kaupang i Hol til å ta denne saka opp på fyrstkomande Regionråd og vonar han får resten av Hallingdalskommunane med på eit arbeid som førebur regionen på å ta i mot asylantar i framtida. At det blir slutt på asylsøkarar i løpet av nokre få år, veit alle at ikkje skjer, derfor må vi vera førebudd på å ta vår del av ansvaret også i framtida.

3576 HOL 12.9.08

Knut Medhus

Anbefaler desentralisert regionalt asylmottak

De har funnet boligmasse til 210 nye mottaksplasser for asylsøkere i regionen. Arbeidsgruppa anbefaler desentralisert regionalt asylmottak i knutepunktkommunene.

Publisert av Randi Røinaas Lomeland . Sist endret 05.09.2008

Arbeidsgruppas forslag ble tatt opp som en orienteringssak i knutepunktets arbeidsutvalg 4. september. Tilbakemeldingene fra arbeidsutvalget, som består av ordførere og tillitsvalgte fra de 7 nabokommunene, var utelukkende positive, og saken ble fremhevet som kommunesamarbeid på det beste.

Tall fra arbeidsgruppa viser at det i dag er 490 eksisterende plasser i statlig mottak i Lillesand og Birkenes (privat driftsoperatør) og Kristiansand (kommunal driftsoperatør).

Kommunene har kommet med innspill til mulig etablering av nye plasser i følgende kommuner:

Songdalen: 56 plasser

Vennesla: 40 - 50 plasser

Iveland: 5 plasser

Kristiansand: 100 plasser (inkludert 25 plasser til enslige mindreårige asylsøkere)

 Anders Martinsen fotografer

Anders Martinsen fotografer

Total sum for antall etablerte og foreslåtte mottaksplasser i knutepunktkommunene blir da 700 plasser.

Driftsoperatør for nytt mottak vil være Kristiansand kommune, med modell om desentralisert boligmasse. Samarbeid mellom kommunene vil innebære å utnytte kompetansen og ressursene den enkelte kommune har for å sikre et godt interkommunalt mottak. I tillegg til boligmasse, skal kommunene også tilby barnehageplasser, grunnskole og voksenopplæring, samt helse- og barneverntjenester.

Forslaget fra kommunene forutsetter at UDI godkjenner planen for interkommunale mottak, som er en nasjonal pilot i denne sammenheng.

Etter positive tilbakemeldinger fra knutepunktets arbeidsutvalg, skal arbeidsgruppa jobbe fram en endelig innstilling som skal behandles i knutepunktets representantskap 16. september.

Foto Kjell Haugerud Simen Bjørgen og Ole Aasaren skal sammen med Bengt Fasteraune ha et møte med UDI.

Positive til asylmottak

Etter voldsomme protester og underskriftslistor i Dovre, uttaler nå et samlet ordførerkollegium i Nord-Gudbrandsdalen seg grunnleggende positive til asylmottak.

Av Leif Øverland

Publisert 17.08.2008 - 14:56 Oppdatert 18.08.2008 - 08:50

LES OGSÅ

Vil ha interkommunale asylmottak 18.08.2008

100 asylsøkere til Dombås 16.07.2008

Øyer positive til asylmottak 19.08.2008

Etter et telefonmøte om asylsamarbeid i regionrådets arbeidsutvalg fredag, på initiativ fra Dovres ordfører Bengt Fasteraune, er samtlige enige om å ta kontakt allerede mandag morgen for å be om et møte med UDI og politisk ledelse i Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Her vil de drøfte nye og mer fleksible modeller for etablering av asylmottak.

Regionrådsleder og Loms-ordfører Simen Bjørgen, sier at samtlige ordførere er enige om at et asylmottak både byr på muligheter og ressurser for regionen og at kommunene i norddalen nå har bestemt seg for å samarbeide om dette.

- Betyr det at dere vil legge en ny, konkret samarbeidsskisse på bordet i disse møtene?

- Nei, vi vil først drøfte premissene med statlige myndigheter. Vi har ikke noe konkret å komme med foreløpig, men vi mener vi samlet kan by på både kompetanse og ressurser som en enkeltkommune vanskelig kan tilby i dag. Det viktigste er å signalisere et samlet positiv innstilling, sier Bjørgen.

- Vi har jo tilflytterprosjekt gående i regionen og det er klart dette også må sees i en slik sammenheng. Med en mindre rigid håndtering av dagens regelverk og en mer fleksibel modell for organisering av mottak, vil dette legge forholdene bedre til rette for asylmottak i distriktene, sier Bjørgen.

Samarbeid på tvers av kommunene

Arbeids- og inkluderingsminister Dag Terje Andersen utfordrer kommunene til å samarbeide på tvers av kommunegrensene for å ta imot de mange asylsøkerne som kommer i år.

- Jeg har vært ordfører selv, og vet at både bosetting og opprettelse av asylmottak kan være en utfordring. Derfor har vi økt både vertskommunetilskuddet for kommuner med asylmottak og integreringstilskuddet for bosetting, understreker Dag Terje Andersen i UDIs og IMDIs bilag til Kommunal Rapport.

I bilaget får du også møte Anne Grete Normann, som beskriver hvordan hun gikk fra å være iherdig motstander av asylmottak i sin kommune, til å bli ubekymret nabo og nestleder ved det samme mottaket.

- Jeg har møtt så mange hyggelige folk, og det meste av det jeg fryktet før oppstarten skjedde aldri, forteller Normann, etter å ha jobbet seks år på mottaket.

Også flere ordførere forteller om sine erfaringer med mottak og gir råd til andre vertskommuner.

En av dem, Harald Vestøl i Birkenes kommune, hevder at asylmottaket har vært en berikelse for kommunen, ikke minst kulturelt sett. – Vi har også opplevd en positiv effekt for næringslivet, legger han til.

Aktørene bak mottakene - representanter fra både det private, humanitære organisasjoner og kommuner som driver mottak - deler også av sine erfaringer. Deriblant rådmann Tone Tveito Eidnes i Ullensvang kommune. Som representant for én av de 14 kommunene som driver mottak selv, oppfordrer hun andre til å gjøre det samme. – For oss har det vært positivt å drive mottak selv. Hvis kommunen driver mottaket, har man bedre kontroll, påpeker hun.

[Les UDIs bilag i Kommunal Rapport her](#)

Sist oppdatert: 08.10.2008
Publisert: 08.10.2008

Motstander ble mottaksansatt

*Anne Grete Normann var kraftig mot opprettelse av asylmottak i sitt nabolag. I dag er hun nestleder ved mottaket, ubekymret nabo og varaordfører i kommunen.
Hva skjedde? – Side 4*

– Driv mottak selv

- For oss har det vært positivt å drive mottak selv. Slik har kommunen kontroll over mottaket, sier rådmann Tone Tveito Eidnes (bildet) i Ullensvang kommune.

Side 2

Viktig frivillig innsats

Aktivitetstilbudet for barn og voksne som bor i mottak er viktig. I tillegg til aktivitetene som organiseres i mottakene, gjør frivillige organisasjoner en stor innsats.

Side 6

– Ønsker oss mottak

- Asylmottakene vi har hatt tidligere har tilført oss både kompetanse, arbeidskraft og arbeidsplasser, sier ordfører Herdis Bragelien (bildet) i Grue kommune.

Side 7

«20 år med mottaksdrift har gitt oss mange gode erfaringer med kommune-Norge. Et asylmottak oppfattes mange steder som et tilskudd til lokalmiljøet». UDI-direktør Ida Børresen.

Asylmottak i lokal-miljøet

Av UDI - direktør Ida Børresen

Utlendingsdirektoratet (UDI) står sammen med norske kommuner og lokalsamfunn overfor en stor utfordring. Vi skal sammen etablere nok mottaksplasser til å huse de 15 000 asyl-søkerne vi venter i år.

En rekke kommuner over hele landet har allerede stilt opp og sagt at de ønsker å bidra til rask etablering av mottakene, og gi de menneskene som skal bo der en skikkelig velkomst. I media er det ofte slik at de kommunene som ikke ønsker et mottak får mest oppmerksomhet. Bildet er langt mer nyansert. Mange kommuner ønsker å bidra til å løse en nasjonal oppgave. 20 år med mottaksdrift har gitt oss mange gode erfaringer med kommune-Norge. Et asylmottak oppfattes mange steder som et tilskudd til lokalmiljøet.

Jeg vet at noen kommuner frykter at mottaket vil koste mer enn det de vil motta i kompensasjon fra staten. Støtten til kommunene, det såkalte vertskommunetilskuddet, ble doblet fra 1. juli i år. Kompensasjonen skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter til helse- og barnevernstjenester, administrasjon, og bruk av tolk.

Mange steder som har erfaring med mottaksdrift opplever at asylsøkere er en ressurs for lokalmiljøet og bidragsytere innen blant annet skole, kultur og næringsliv. Et mottak vil øke antall arbeidsplasser i kommunen, i tillegg til å øke omsetningen for det lokale næringslivet. Mottaket på Finnsnes i Lenvik kommune i Troms er et godt eksempel. Nestlederen på mottaket forteller at de omsetter for nesten åtte millioner i året og har 25 ansatte, i tillegg til arbeidsplasser ved voksenopplæringen. Dette er tilbakemeldingene UDI får også fra små og mellomstore kommuner som Ullensvang i Hordaland, Saltdal i Nordland og Vadsø i Finnmark.

Nylig henvendte ordføreren i Grue kommune i Hedmark seg til UDI med en forespørsel om å få et mottak for enslige og mindreårige asylsøkere. Det er stort behov for slike mottak og ordføreren ser det som en investering.

Arbeidet med å få på plass et tilstrekkelig antall mottaksplasser i høyt tempo er uten tvil krevende. Det vises likevel at statlige og lokale myndigheter evner å spille på samme lag når situasjonen krever det. Det samspillet har vi også sett tidligere når det har vært store ankomster av asylsøkere. Derfor tror jeg vi sammen klarer denne utfordringen også.

● ● ●

Bilaget er utarbeidet av Utlendingsdirektoratet. Ansvarlig redaktør er Agnar Kaarbo.

Kommuner, organisasjoner og private: Med ansvar for å drive mottakene

- Utlendingsdirektoratet ønsker å ha ulike driftsoperatører. Det gir en sunn konkurranse og et bedre tilbud, sier avdelingsdirektør Siri Rustad i Region- og mottaksavdelingen i UDI.

- Som kommunal driftsoperatør har kommunen kontrollen

Det er i dag 14 kommunale driftsoperatører. En av dem er Ullensvang kommune som har drevet mottak siden 1989.

- For oss har det vært positivt å ha et mottak, sier rådmann Tone Tveito Eidnes.
- Jeg ville oppfordre flere kommuner til å drive mottak selv. Nå har ikke jeg erfaring med andre operatører, men hvis kommunen driver mottaket, har man bedre kontroll. Det er vi som har kontroll på driften, det er vi som bestemmer om mottaket skal utvides, om bemanningen er tilstrekkelig, og går mottaket med overskudd går pengene til oss, sier rådmannen.

På grunn av at det har vært store svingninger i antall asylsøkere som har kommet mens mottaket har vært i drift, har mottaket vært nedleggingstruet flere ganger. Kommunen har ved flere tilfeller kjempet aktivt for å beholde mottaket på 80 plasser.

- For oss er det viktig at mottaket ikke blir for stort, men vi kan være positive til en mindre utvidelse. Det kan være en fordel for oss siden det kan gi stordriftsfordeler. Utvidelsen skal politisk behandles innen kort tid, sier Tveito Eidnes.

Hvilke råd vil du gi til kommuner som vurderer å starte opp et mottak?

- Jeg vil oppfordre kommunene til å forhandle profesjonelt med UDI. Vår avtale med UDI er indeksregulert, men lønnsbudsjettet har økt mer en prisstigningen. Det er noe vi vil forsøke å endre i den neste kontrakten. En praktisk sak som har fungert godt hos oss er at mottaket, voksenopplæringen og flyktningetjenesten befinner seg på ett sted og under én ledelse. Det fungerer bra både for beboere, ansatte og kommunen, og det sikrer en viss størrelse slik at vi kan gi et fornuftig tilbud til beboerne, understreker Tveito Eidnes.

- Jeg ville oppfordre flere kommuner til å drive mottak selv

- Langt mer profesjonelle nå

Norsk Folkehjelp har sju mottak og er den eneste humanitære organisasjonen som driver mottak.

- Grunnen til at vi ønsker å drive mottak, er at vi da kan påvirke direkte hvordan mottak drives og hva slags tilbud beboerne får. Det gjør vi både ved selv å utvikle det faglige innholdet og kjempe for bedre rammer for mottaksdriften. Vi mener UDI burde stille strengere og mer spesifiserte krav til mottaksdriften. I stedet for å stille oss utenfor og kritisere, velger vi å jobbe innenfor systemet og utvikle det, sier Eli Voksø i Norsk Folkehjelp.

Hva kan dere tilby en kommune som skal få et mottak drevet av dere?

- Norsk Folkehjelp har jobbet med dette siden 1988, og vi har stor kompetanse. Vi har utarbeidet ulike verktøy for mottaksdrift,

Tone Tveito Eidnes og mottaksleder Johannes Laupsa foran Ullensvang mottak

blant annet en manual for etablering av mottak. Vi kan bistå og være gode samarbeidspartnere for kommunen, dette krever samarbeid og dialog. Derfor er det veldig viktig at kommunen, UDI og vi har tett og åpen dialog for å kartlegge hva som trengs for at mottaket skal kunne fungere godt for beboere, naboer og kommunen. Ha åpne møter med driftsoperatøren, naboer, UDI og kommunen slik at alle spørsmål kan få sine svar. Trekk inn aktører utenfra og andre kommuner som har mottak, slik at de som har erfaring kan fortelle om det. Vår erfaring er at et nært samarbeid mellom UDI, kommunen og driftsoperatør er en av de viktigste forutsetningene for vellykket mottaksdrift, mener Voksø.

- Beboerne er vanlige mennesker i en uvanlig livssituasjon

- Private aktører driver flest mottak

Hero Norge AS er en av dem som har drevet i mottaksbransjen lengst. Med sine 28 mottak er de den største private aktøren i Norge.

- Det viktigste en kommune kan gjøre er å markere en holdning. Hvis kommunen sentralt sender ut signaler om at et eventuelt mottak ikke oppleves som et problem for kommunen, betyr det mye for hvordan befolkningen ellers oppfatter mottaket. Hvis kommunen setter seg på bakbena og det likevel blir mottak, er det en stor utfordring. Da kan noe som kunne ha blitt et bra mottak, ende helt motsatt. Det er ingen tjent med – verken kommunen, vi, UDI eller, aller viktigst, beboerne, sier administrerende direktør Ahmed Bozgil.

Behovet for mottak går opp og ned – hva er deres erfaring med å opprette mottak før og nå?

- Mottak har vært drevet i Norge i 20 år og kompetansen har økt betydelig gjennom større erfaring fra alle parter. Det er langt mer

profesjonelt nå, og vi har mye mer kompetanse. Selv om vi ikke liker alle sider av anbudsrunder, så har det vært med på å profesjonalisere bransjen, understreker Voksø.

- Vi kan sette kommunen i kontakt med aktuelle personer for mottaksjobber. Dersom kommunene ønsker referanser om Hero, er de velkomne til å ta kontakt med de vertskommunene hvor vi har hatt samarbeid i mange år, understreker Bozgil.

Hvilke utfordringer fører et mottak med seg?

- Det er ingen tvil om at et mottak fører med seg behov for helse- og andre kommunale tjenester, men det betyr ikke at alle asylsøkere er klienter. De har greid å komme seg hit selv og de fleste er ressurssterke. Kommunene ønsker gjerne mer tid til å forberede seg til oppstart, men i dagens situasjon går det raskt. Da må vi sammen finne mellomløsninger som vil gi et forsvarlig tilbud på kort tid. Det viktigste er at kommunene ser asylsøkere som mennesker og enkeltindivider, som med sine ressurser, kunnskap og erfaringer kan tilføre kommunene mye, sier Bozgil.

● ● ●

Hvordan opprettes mottak?

For første gang siden 2003 opplever vi en økning i antall asylsøkere. Mottaksapparatet har blitt bygget ned over en lengre periode. Nå er det behov for en solid oppbygging. Det brukes offentlige ressurser på mottak, og derfor er det viktig at pengene brukes så effektivt som mulig.

- Med dagens ankomster er vi helt avhengig av å kunne etablere nye mottak raskt, sier avdelingsdirektør Siri Rustad i Region- og mottaksavdelingen.

Mottaksdrift er konkurranseutsatt, på linje med annen næringsvirksomhet. UDI annonserer etter tilbud på drift av mottak på Doffin (Database for offentlige innkjøp). UDI får inn tilbud fra potensielle driftsoperatører, og forhandler med dem som tilbyr det antall plasser som trengs og en drift som tilfredsstiller UDIs krav. Tilbyderne må avklare nødvendige forhold omkring bruk av den bygningsmassen de tenker å benytte.

Opprettelse av mottak skjer etter en helhetsvurdering av tilbudet, hvor samarbeid med kommunen er et svært viktig element. De andre momentene som vektlegges er pris, beliggenhet, tilbudet til beboere og vertskommunen. UDIs oppgave er å opprette tilstrekkelig antall mottaksplasser, og vi kan ikke avslå et kvalifisert tilbud der det foreligger de nødvendige bruks-tillatelser.

- UDIs informasjonsrutiner har blitt endret i løpet av året, sier avdelingsdirektøren. - Vi legger vekt på å informere grundig om prosessen, slik at ingenting skal komme overraskende på kommunen. Vi tar kontakt med politisk ledelse i kommunen når vi får informasjon om at en tilbyder kan være interessert i å drive et mottak der. UDI informerer også om den videre behandlingen av et tilbud. Har kommunene ytterligere spørsmål, er UDIs regionkontor alltid klar til å gi ekstra informasjon.

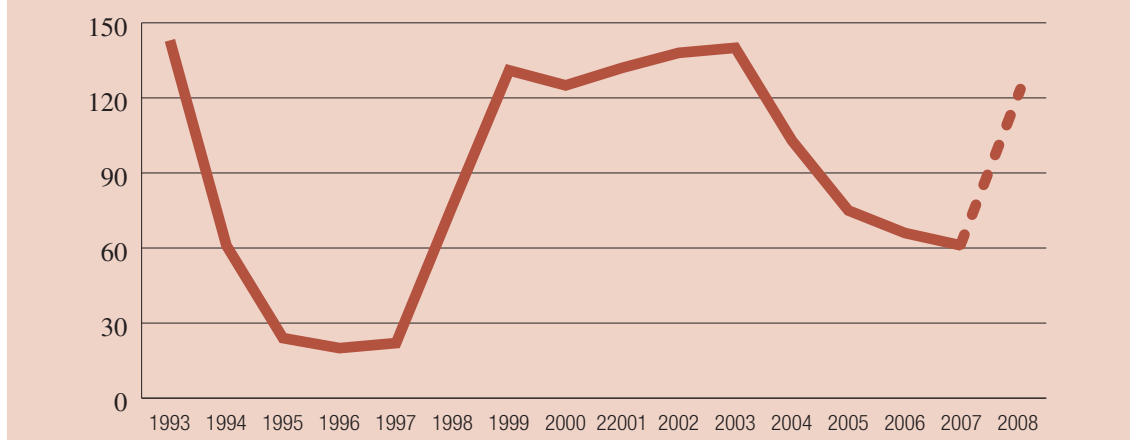
● ● ●

Har du flere spørsmål?

Ta kontakt med våre regionkontor eller se www.udi.no/mottaksetablering

Finnmark, Troms, Nordland: Regionkontor Nord Telefon: 76 96 58 10	Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark, Vestfold: Regionkontor Sør Telefon: 38 10 60 60
Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal: Regionkontor Midt-Norge Telefon: 73 89 24 00	Buskerud, Oppland, Hedmark, Østfold: Regionkontor Indre Østland Telefon: 61 14 65 00
Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland: Regionkontor Vest Telefon: 55 30 09 99	Akershus og Oslo: Regionkontor Oslo Telefon: 23 35 15 00
UDI sentralt: Utlendingsdirektoratet Telefon: 23 35 15 00	

Behovet for antall asylmottak har variert gjennom årene

Fra nei til ja

Da lokalbefolkningen fikk vite at det kunne bli asylmottak på Finnsnes i Lenvik kommune, var Anne Grete Normann en av motstanderne. Hun var redd for hva et mottak ville føre med seg av problemer. Sju år senere er Anne Grete nestleder ved mottaket, ubekymret nabo og varaordfører i kommunen.

37-åringen har ingen problemer med å kjenne seg igjen i debatten om asylmottak og asylsøkere. Mange av argumentene som brukes i dag mot opprettelse av mottak, brukte hun selv før mottaket kom til Finnsnes.

- Jeg var redd for at noe skulle skje med ungene mine og for hva et mottak ville føre med seg av kriminalitet og bråk. Vi hadde kjøpt tomt tett inntil der mottaket skulle være, og to av ungene mine gikk i barnehagen som skulle dele gårdsplass med mottaket.

Hvorfor skulle det komme et mottak med 150 asylsøkere akkurat her? tenkte Anne Grete.

- Da UDI stilte til folkemøte, husker jeg at jeg spurte UDIs representant om de hadde andre mottak som lå midt oppi en barne-hage med 70 unger. Nei, det hadde de ikke. Nei, se der, tenkte jeg. De vet ikke hva de gjør, men jeg aner hva som venter oss. Jeg var helt overbevist om at syklene

til ungene mine ville bli stjålet, og at asylsøkere ville luske rundt i nabolaget, konstant på jakt etter noe de kunne stjele og selge, sier firebarnsmoren. Jeg var sikker på at kriminaliteten kom til å øke på Finnsnes, legger hun til.

Lei av å være sint

Skeptikeren er i dag nestleder for et mottak med 179 plasser. Nylig opprettet de en avdeling for enslige mindreårige asylsøkere. De fleste av beboerne bor i det gamle internatbygget på Heimly eller i nabobygget. Anne Grete har gått fra av være negativ til positiv, fra nei til ja og fra redd til trygg.

- Da jeg skjønte at mottaket kom enten jeg ville eller ikke, bestemte jeg meg for å skaffe meg mer informasjon. Jeg likte ikke mine egne reaksjoner og tanker, og jeg ble rett og slett lei av å gå rundt og være så sint. Jeg bestemte meg for å ta et oppgjør med meg selv. Anne Grete hadde også en annen grunn til å revurdere innstillingen – privatøko-

Mottaket omsatte for åtte millioner i fjor, og har i løpet av 2008 blitt en bedrift med 25 ansatte.

nomien. Vikariatet hennes i lokalavisen gikk mot slutten, og stillingsannonsen fra mottaket så egentlig veldig interessant ut, hadde det ikke vært for at arbeidsplassen var på mottaket. Men arbeidsmarkedet var labert, og familien Normann trengte to inntekter. Tomt var kjøpt og husbygging planlagt, men uten en fast jobb var det vanskelig.

Nød lærer naken kvinne å spinne

Anne Grete trengte en jobb, og utvalget var ikke det største. Hun følte at det var litt

I fjor fikk asylmottaket ansvaret for 17.mai arrangementet på Finnsnes.

- Våre beboere er arbeidskraft i kommunen.

pinlig å søke siden hun hadde vært så i mot, men hun bygde opp en argumentasjon for å forsvare hvorfor hun søkte jobben. Hvis hun var på mottaket, kunne hun i hvert fall kontrollere hva som skjedde der. Og likte hun det ikke, kunne hun slutte hvis det ble for ille.

- Og her er jeg fortsatt – over seks år etter, og det sier jo sitt. Jeg har møtt så mange hyggelige folk, og det meste av det jeg fryktet før oppstarten skjedde aldri, sier Normann.

Hun så raskt at hun hadde mye å gi, og at hun kunne gjøre en innsats for enkeltmennesker. Ikke minst på det å kunne forebygge hendelser ved hjelp av å gi god

informasjon både til asylsøkere og til mennesker i lokalsamfunnet. Hun jobber med informasjonsprogrammet til asylsøkere hvor de informeres kontinuerlig om ulike aspekter av livet i Norge.

Arrangerte 17. mai

Det som irriterer mottaksarbeideren mest i dagens debatt om asylmottak, er at hun opplever at fokuset kun er på byrder og problemer. Hun mener helt klart at et mottak og beboerne der, kan være en ressurs for kommunen, både økonomisk, kulturelt og på andre måter.

- Selvfølgelig finnes det utfordringer, det må vi være åpne og ærlige på. Alt vi har bygd opp, kan bli rasert av enkeltpersoners handlinger. Det er når uheldige episoder finner sted i eller utenfor mottaket, at du kan finne ut hvilken posisjon mottaket har i lokalsamfunnet. Klarer lokalsamfunnet å se at dette er enkeltmennesker, enkelthendelser og ikke stigmatisere en hel gruppe? understreker Anne Grete.

I Lenvik har mottaket gitt mange positive effekter. Mottaket er en stor arbeidsplass i kommunen. Det omsatte for rundt åtte millioner i fjor, og har i løpet av 2008 vokst til en bedrift med 25 ansatte. I tillegg kommer det arbeidsplasser ved voksenopplæringen, i helsevesenet og for eksempel i kirka.

- Beboerne får utbetalt oppunder en halv million kroner til sammen, det vil si cirka 3000,- per enslig voksen i måneden, og det meste av dette brukes lokalt, forklarer Normann. I tillegg er det også slik at de beboerne som får oppholdstillatelse og bor på mottaket, går rett inn i folketallet i kommunen, noe som også har gitt kommunen en positiv effekt når det gjelder innbyggertilskudd.

Mottaket er medlem av Finnsnes Næringsforum og stiller på alt av dugnader. I tillegg brukes Heimly som en ressurs i skoleverket – lærer barna om Eritrea, så kan en fra Eritrea komme og fortelle, slik at undervisningen blir mer interessant og

levende. Mange elever fra ulike skoler i kommunen har også fått lære bort kunnskap om Norge til beboerne ved mottaket.

- Våre beboere er også arbeidskraft i kommunen, i fiskeindustrien, i rengjøringsbyråer, på kafeer, i helsevesenet, på butikker, i barnehager og for lokalbefolkningen på småjobbnivå. Et spennende eksempel nå for tiden er at to av våre godt utdannede beboere bidrar i prosjektet med å innføre eiendomsskatt i kommunen, sier nestlederen ved mottaket.

- Dette er noen av de tiltakene vi gjør for å bryte ned fordommer og gi informasjon. I fjor ble mottaket tildelt ansvaret som 17. mai-komité i byen Finnsnes, og da det tross et forferdelig vær ble rekordoppslutning rundt arrangementet, så sa det ganske mye om hvordan folket i Lenvik ser på mottaket, mener Normann.

...

Erfaring fra mottakskommuner

Anne Grete Normann har mange hatter – en av dem er som varaordfører i Lenvik for Senterpartiet. Det gjør at hun også ser mottaket med kommunale øyne. Her er varaordførerenes råd til vertskommuner for nye mottak.

- Ta kontakt med en kommune som har mottak og hør hvordan det fungerer hos dem. Se og lær.
- Sørg for at det finnes god og riktig informasjon om asylsøkere og mottak tilgjengelig. Får man ikke nok informasjon, så suger man til seg informasjon fra de kanter hvor man kan få noe.
- Lag en helseavtale mellom kommunen og mottaket. Her hos oss betaler vi en 50 prosent sykepleierstilling, mens kommunen får økonomisk tilskudd fra staten til å dekke resten. Sykepleieren jobber fulltid hos oss, og det gjør at resten av helsesektoren får mindre press.
- Voksenopplæringen er viktig. Det lønner seg å skaffe lærere med norsk som andrespråk eller migrasjonspedagogikk. Pengene til dette hentes ikke fra kommunekassen.
- Gjør så mange forberedelser før start som mulig, men det er en illusjon å tro at man vil ha et klappet og klart opplegg med en gang. Begynn med det dere har, og se hvordan det går. Med en dobling av vertskommune-tilskuddet finnes det penger som kan brukes til å gjøre tilbudet bedre, hvis det er behov for det.
- Inngå et samarbeid med mottaket om lokalsamfunnsarbeid. Hvis lokalsamfunnet ser at mottaket kan være en ressurs, går alt så mye enklere.
- Opprett et kontaktforum mellom mottaksleder, ordfører, rådmann og lensmann som møtes jevnlig.
- Og til slutt et råd til UDI: Få saksbehandlingstiden ned. Folk blir boende for lenge i mottak.

...

- Solidarisk ansvar å ta imot asylsøkere

- Vi har foreløpig ikke opplevd noen problemer med det nyoppstartede asylmottaket, utover en økt belastning på helsevesenet. Men jeg mener det på lang sikt er viktig å ta imot asylsøkere. Vi vil sannsynligvis oppleve et økt behov for arbeidskraft etter hvert, og da kan vi rekruttere fra denne gruppen. Det er imidlertid helt essensielt å stimulere næringslivet og offentlig sektor til å ta i bruk asylsøkere som arbeidskraft, noe de ofte er for dårlige på.

- Jeg mener det er et solidarisk ansvar å ta imot asylsøkere som nå kommer til landet, og jeg har tillit til Norsk Folkehjelp som driftsoperatør. De fremstår som en profesjonell organisasjon, og har en fin profil i forhold til håndtering av flyktninger. Jeg savner en mer fleksibel kompensasjonsordning, noe jeg oppfordrer departementet til å følge opp. Politikken bør være i samsvar med de ressursene UDI får. Man bør få dekket uforutsette utgifter. Dersom vi får vekk denne trusselen mot kommuneøkonomien, tror jeg også vi vil oppleve bedre holdninger til asylsøkere.

Lars Petter Heggelund (V), ordfører i Åsnes kommune

...

Hva innebærer det å være vertskommune for et mottak?

- Positivt for næringslivet

- Vi har hatt asylmottak i kommunen i rundt 14 år, og har veldig gode erfaringer med det, til tross for at vi er en liten kommune. Jeg vil si at asylmottaket har vært en utfordring for kommunen, men ikke en belastning. Det har snarere vært en berikelse. Jeg mener at asylmottak kan virke positivt i alle kommuner når det kommer til holdningskapning, spesielt med tanke på integrering av fremmedkulturelle barn og ungdom i skolen. Dette gir viktig læring til norske elever. Folk kan dessuten få en bekreftelse på at dette faktisk er mennesker som fortjener vår respekt.

- I vår kommune har vi også opplevd en positiv effekt for næringslivet. Blant annet butikker i området har økt salget sitt. Det private selskapet Sana, som driver mottaket her i Birkenes, er utrolig dyktige, og de er flinke til å informere meg hver gang det skjer noe nevneverdig. Personalet på mottaket har dessuten vært eksepsjonelt flinke til å informere beboerne om hva som er forventet og akseptabel atferd. Jeg tror det er riktig å stille krav til beboerne på denne måten. Selv har jeg et veldig godt forhold til både personalet og beboerne på mottaket, og besøker dem rundt tre ganger i måneden. - Jeg er veldig stolt over hvordan vår lille kommune har håndtert et såpass stort mottak med 120 beboere.

- Mitt råd til andre kommuner med asylmottak, er at ordføreren og sentrale personer kommuniserer med asylsøkere; at man faktisk prater med dem og får dem til å føle at de blir sett. Dette er viktig for å skape tillit til resten av befolkningen også, og som ordfører bør man oppmuntre andre til å gjøre det samme. Dette kan høres banalt ut, men det er utrolig viktig.

Harald Vestøl (H), ordfører i Birkenes kommune

...

Hvordan fungerer asylmottaket i deres kommune og hvilke råd har ordførerne til nye vertskommuner?

- Mangfold er viktig

- Det er for tidlig å si noe om erfaringene med det nyopprettede mottaket foreløpig, ettersom det først åpnet 1. september. Men jeg kan nevne at vi tidligere har hatt gode erfaringer med Fossnes som driftsoperatør. Jeg mener at mangfold er viktig, og at et asylmottak kan være en berikelse for kommunen, ikke minst kulturelt sett. I vår kommune har det ikke vært store protester blant innbyggerne.

- Med et asylmottak i kommunen, mener jeg at det er viktig å få til en god integrering i lokalsamfunnet. Jeg oppfordrer alle kommuner over landet til å bidra til å ta imot asylsøkere som nå kommer. Hele kommune-Norge bør stille opp i en nasjonal dugnad. De som kommer hit for å søke asyl, må få et sted å være, og jeg har ingen problemer med å akseptere kommunenes ansvar for det.

Paul-Erik Krogsvold (Ap), ordfører i Moss

...

Glade barn og frivillige holder lysfest på asylmottak i Oslo

Frivillige stiller opp

– Vi i Norges Fotballforbund har en visjon som sier «Fotball for alle» – og det gjelder også for de som bor på asylmottak.

Anders Krystad er fagkon-sulent i Norges Fotballforbund. Forbundet samarbeider tett med UDI om å bringe fotball ut til landets asylsøkerbarn og -ungdom. Det gjør de ved å blant annet sette opp såkalte fotballbinger på dugnad.

– Foreløpig har vi satt opp binger på seks asylmottak, og vi er i dialog med flere. Målet er om ikke lenge å kunne arrangere cup der de forskjellige mottakene stiller lag.

UDI har også samarbeid med idrettsklubben Vard i Hauge-sund.

– Der er det slik at når en ny flyktningfamilie kommer, så går

klubben på besøk hjem til dem og tilbyr barna å komme på trening, sier Krystad.

Røde Kors

Anne Kvalheim arbeider i Barne-hjelpen til Røde Kors på Stord. Også de gjør en innsats for at det skal være godt å bo på kommu-nens asylmottak.

– Vi har en fast gruppe som besøker asylmottaket jevnlig. Der leker vi med barna, vi har arrangert grillkvelder om som-meren og håndarbeidkurs for mødrene, og invitert barna til å bli med i Barnas Røde Kors, forteller Kvalheim.

Kontakten går begge veier: Beboere på asylmottaket har satt i stand temakvelder for Røde Kors der de forteller om landet sitt og lager mat derfra.

Røde Kors stiller også opp for UDI ved å delta på folkemøter i kommuner der det skal etableres mottak for å informere om asyl-søkernes situasjon og rettigheter. De driver også rekruttering av beboere på mottakene til Røde Kors-aktiviteter i lokalsamfun-nene.

Redd Barna

Barnekonvensjonen til FN slår fast at alle barn har rett til lek.

– Konvensjonen er grunn-laget for alt Redd Barnas arbeid, sier Ane Hagen Kjørholt, Redd Barnas koordinator for frivilliges arbeid i asylmottak.

– Vi har over tyve organiserte grupper fra Tromsø til Kristian-sand, og vi oppretter stadig nye. De besøker mottak for å spille fotball med barna, bake, legge

puslespill, gå tur i skogen, gå på kino, bowling, skøyter – helt vanlige fritidsaktiviteter. Alt for å gjøre hverdagen bedre for de som bor på mottakene.

Redd Barna har også en gruppe på Løren i Oslo som har opprettet en egen kvinnekafe for mødre. Tanken er at om de har det bra, så har barna det bra også.

– Hensikten er at vi skal fun-gere som brobyggere mellom mottakene og lokalsamfunnene, for derved å svekke rasisme og fordommer, sier Kjørholt.

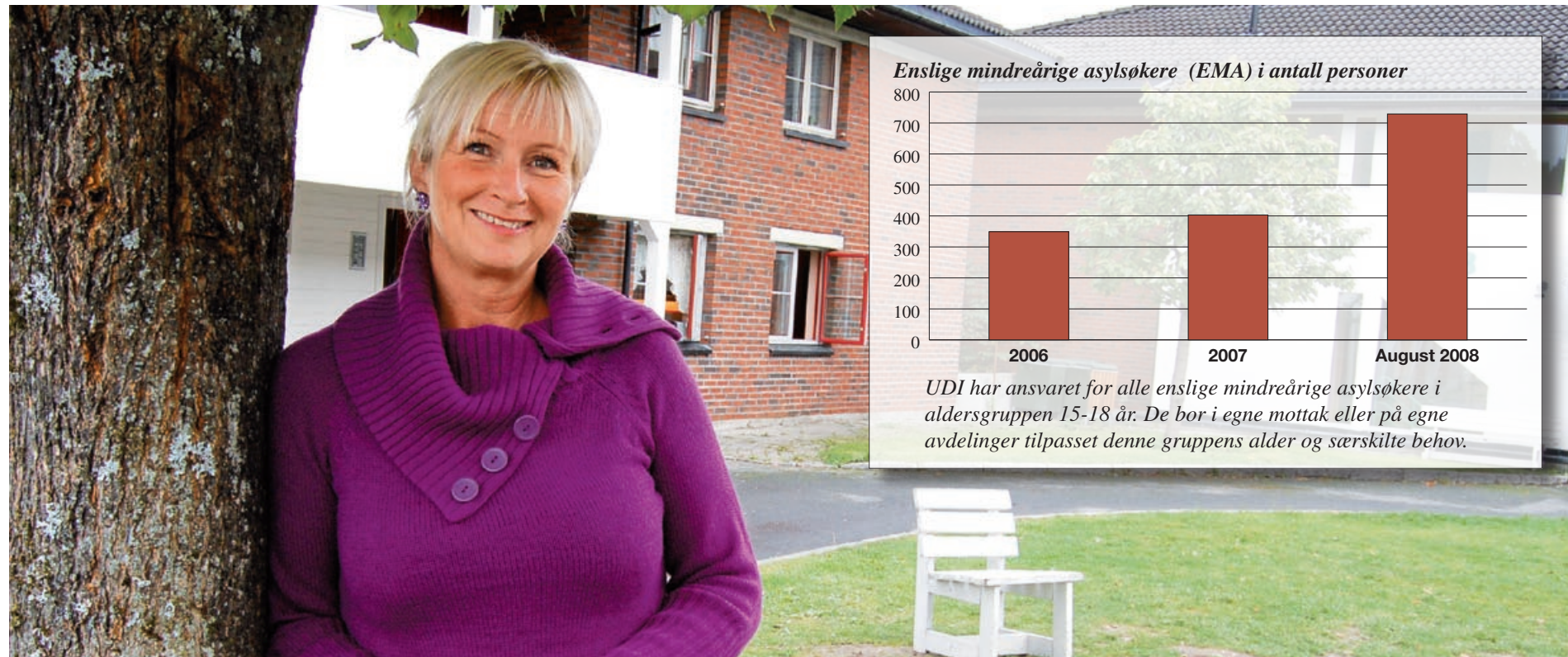
I tillegg arbeider Redd Barna politisk, igjen med Barnekonven-sjonen i hånd, for å sikre at asyl-søkerbarn får de rettighetene de har krav på.

Gjennom musikk og bevegelse knyttes bånd mellom barn og voksne i Redd Barnas aktiviteter

De frivillige organisasjonene i Norge har lang og bred erfaring i å gjøre en innsats på asylmottakene.

Økning i antall enslige mindreårige asylsøkere: – Møt dem med respekt

Det har vært en stor økning i antall enslige mindreårige asylsøkere så langt i år. Noen av dem bor ved Hvalstad ordinære mottak, hvor Bente Hagesæther er leder.

– Asylsøkere blir et verdifullt tilskudd til samfunnet om vi tar dem imot med respekt og omsorg.

Det sier Bente Hagesæther. Hun er leder for Hvalstad ordinære mottak i Asker i Akershus. Der har de tredve enslige mindreårige asylsøkere, som i snitt bor der ett år hver.

– De fleste greier seg veldig bra. De er ivrige etter å begynne på skolen, og de lærer fort, sier Hagesæther. Hun har arbeidet ved mottaket i ett år. Med seg på laget har hun ti ansatte: To natte-

vakter, syv miljøarbeidere og en husmor.

– I våres begynte vi med felles middag, og det har vært en stor suksess. Middagen er med på å skape rutiner og følelsen av en litt mer normal hverdag. Jeg synes det er viktig at mottaket skal ligne så mye på et hjem som mulig.

Fritid

I tråd med dette arrangerer de også fritidsaktiviteter for ungdommene. De har fått midler fra UDI til å drive musikkverksted med en lærer. Målet er å holde en konsert før jul. Redd Barna kommer innom for å ha et maleverksted med tanke på en utstilling.

– I tillegg tar vi med ungdommene på svømming, vi har hand-ledag en dag i uken for at de skal bli kjent med norsk mat, og flere av dem driver med organiserte fritidsaktiviteter på egen hånd, som dans, judo og basket, sier Hagesæther.

Enkelte av ungdommene, gjerne de som sliter på skolen, har fått arbeidspraksis i lokale bedrifter.

– Flere av dem har fått tilbud om jobb etterpå.

Noen har vonde minner

Det betyr ikke at alt er idyll hele tiden.

– Det skal bare én ungdom til for at det blir dårlig stemning. Og det er klart: Noen av de som kommer hit bærer på vonde historier. Mange har opplevd både krig og mistet nære slektninger. Jo mer du går inn i den enkelte, jo mer ser du at det er å gjøre, sier Hagesæther.

Derfor synes hun tredve ungdommer på ett mottak er for mange.

– Min faglige vurdering er at ti ville vært en ideell størrelse. Da ville vi vært i stand til å se hver enkelt bedre enn det vi gjør nå.

– Ønsker oss mottak

Grue kommune i Hedmark har henvendt seg til UDI med en forespørsel om å få et mottak for enslige mindreårige asylsøkere (EMA). Ordføreren ser det som en investering.

To ganger før har Grue kommune hatt mottak.

– Og det har fungert bra begge gangene, sier Herdis Bragelien, kommunens ordfører.

– Mange av de som fikk inn-vilget opphold, har blitt boende i bygda. De fungerer godt her, de arbeider, og noen av dem har til og med startet egne foretak. Gjennom asylmottaket har vi blitt tilført både kompetanse, arbeidskraft og arbeidsplasser.

Oppgang

Grue er en liten kommune der det bor 5050 mennesker. Som

tilfellet er med så mange andre kommuner, trues også Grue av fraflyttingsspøkelset og nedgang i antall innbyggere.

– Da er det selvfølgelig bra å få tilført menneskelige ressurser i form av flyktninger. Vi ser udelst positivt på dette. Vi har ingen negative erfaringer med å ha asyl-søkere i bygda.

Også varaordfører Ulf Steinar Ebbell er positiv og vil ta imot flyktninger. Han legger vekt på verdien av å få utvidet horisonten utover skogene på begge sider av dalføret.

– Det er en berikelse å bli kjent med andre kulturer, sier Ebbell, men kommer likevel med en advarende pekefinger.

– Vi har en utfordring i det at en tredel av elevene våre på videregående dropper ut av skolen. Noen som baserer seg på uvitenhet, redsel og fordommer mot utlendinger, kan lett tiltrekke seg de av våre ungdommer som ikke får vist hva de er gode for.

I pluss

Både Bragelien og Ebbell sier at vi alle har et medansvar for folk som er i nød.

Grue kommune har håp om at det skal opprettes et EMA-mottak på Furubø

Foto: Britt Ellen Nyroen, Glendalen

- De fungerer

godt her,

de arbeider,

og noen av dem

har til og med

startet egne

foretak.

– Når vi da har bare positive erfaringer, er det ingen grunn til at vi ikke skal ta på oss dette ansvaret, sier Bragelien.

Kommunen har ikke laget et eget regnskap på om de har gått i pluss eller minus ved å ha de to foregående mottakene.

– Det ville undre meg stort om vi hadde gått i minus. Både folketallet og antall arbeidsplasser har gått i pluss som en følge av mottakene.

Grue kommune er i første omgang klar for å ta imot et sted mellom 15 og 30 enslige mindre-årige asylsøkere.

- Alle må ta sin del av ansvaret

- Jeg vil utfordre kommunene til å samarbeide på tvers av kommunegrensene. Det er små kommuner vant til, sier arbeids- og inkluderingsminister Dag Terje Andersen.

En markant økning i asylankomstene og rekordmange personer som skal bosettes, gjør at ministeren har nok å gjøre. Men han er overbevist om at staten og kommunene sammen vil greie utfordringen.

- Jeg har vært ordfører selv, og vet at både bosetting og opprettelse av asylmottak kan være en utfordring. Derfor har vi økt både vertskommunetilskuddet for kommuner med asylmottak og integreringstilskuddet for bosetting, understreker Andersen.

En innvending som går igjen dreier seg om at kommunene frykter at mottaket vil koste mer enn det de vil motta i kompensasjon fra staten – hvor sikker er du på at det nye vertskommunetilskuddet vil dekke utgiftene?

- I mars 2008 kom beregningsutvalget, ledet av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet i samarbeid med Statistisk sentralbyrå og Kommunenes sentralforbud, med en rapport som viste at støtten til kommunene ikke dekker utgiftene ved å ha asylmottak. Som følge av dette ble vertskommunetilskuddet styrket i revidert nasjonalbudsjett. Det er staten ved UDI som bestemmer hvor mottakene skal ligge, og da er det også rimelig at det er staten som tar regningen.

Samarbeid mellom kommuner

En del kommuner argumenterer med at de er små og at helsetilbudet ikke er godt nok for opprettelse av et mottak – hva sier du til det?

- Jeg vil utfordre kommunene til å samarbeide på tvers av kommunegrensene. Dette er små kommuner vant til i andre sammenhenger, og jeg tror disse erfaringene er relevante også når det gjelder asylmottak. I de over 20 årene vi har hatt dagens mottaksmodell, har da også mange små kommuner vært vertskommuner. Det har i de aller fleste tilfeller gått meget bra.

Nye rutiner

Hvorfor er det slik at UDI kan legge et mottak i en kommune selv om det er politisk flertall mot?

- Rent formelt er det slik at dersom opprettelsen av mottaket ikke krever politisk behandling, fordi det for eksempel ikke er nødvendig å søke om bruksendring av lokaler, vil en opprettelse ikke være avhengig av politisk godkjenning. Kommuner har reagert på at de er blitt for lite involvert i plasseringen av mottak. Det har UDI tatt konsekvensen av, og utarbeidet nye rutiner som sikrer involvering av lokale politiske myndigheter.

Kostnadseffektivt og fleksibelt system

Er det fornuftig å bruke lov om offentlige anbud ved opprettelse av mottak?

- Dette er noe vi er pålagt å gjøre så lenge ikke staten driver mottakene selv. I Sverige er det de statlige utlendingsmyndighetene som selv har hånd om innkvarteringsstilbudet, og slipper da konkurranseutsetting. Det har i Norge vært bred politisk enighet om at det er ønskelig med ulike typer driftsoperatører, det vil si kommuner, frivillige organisasjoner og private aktører. Det gir oss fleksibilitet i tider med store endringer i ankomstallene, enten de går opp eller ned, og er antakelig mer kostnadseffektivt enn om det offentlige selv skulle stå for driften. Men, da er vi altså pålagt å følge lov og forskrift om offentlige anskaffelser, slik at vi må

bruke offentlige anbud. UDI vil i framtida ikke behandle anbud dersom kommunene ikke er varslet av anbyder. I tillegg mener jeg at konkurranseutsettingen har gjort systemet med mottaksetableringer mer profesjonelt, etterprøvbart og gjennomskiktig. Men det forutsetter strenge krav til kvalitet fra anbyderen.

En del oppfatter det slik at kommunene får alle byrdene, mens den privat driftsoperatøren som driver mottaket tjener gode penger – hva synes du om det?

- For det første så er det risiko forbundet med å drive mottak fordi det er relativt korte oppsigelsesklausuler. Det er heller ikke forbudt å tjene penger på mottaksdrift, det drives som næringsvirksomhet for de private aktørene. Men dette er også en grunn til at jeg ønsker at flere kommuner selv kan drive mottakene. Da vil de få langt mer styring og kontroll selv, og kan selv få inntekter av driften.

Informasjon og samarbeid

Hvilke råd vil du gi til en kommune som kan få et mottak?

- Jeg vil gi to råd. For det første, sørg for å få mest mulig informasjon om hva et mottak innebærer. Her er både UDI, og andre kommuner som har erfaring med mottak, gode kilder. For det andre, involver hele lokalsamfunnet. Vi må huske på at asylsøkere er vanlige mennesker med de samme behov som du og jeg. Noe av det som kjennetegner de som lykkes, er godt samarbeid med næringsliv og lokalsamfunn, og evne til å finne praktiske løsninger i fellesskap. Kan idrettslaget organisere fotballtrening for ungene på mottaket? Har næringslivet behov for arbeidskraft? Mange av de store humanitære organisasjonene har lokallag som gjerne bidrar med aktiviteter og holdningsskapende arbeid. Disse er det viktig å ha med på laget.

20 personer per kommune

I år og neste år er vi i en situasjon hvor mange skal bosettes og samtidig skal mange mottak opprettes – hvilke utfordringer fører det med seg?

- Det skaper kapasitetsutfordringer i alle ledd. Fra første registrering hos politiet og fram til personen er blitt en del av lokalsamfunnet. Vi jobber mye med å få effektivitet i alle ledd av systemet, slik at for eksempel personer som skal bosettes ikke blir sittende å vente i asylmottak. Like viktig er det å sørge for at kommune-Norge ser seg i stand til å ta på seg den økte oppgavemengden asylveksten representerer. Her er rammebetingelser og samarbeid mellom stat og kommune viktige nøkler.

Vertskommunetilskuddet ble doblet i år

Grunnsats per kommune	kr.	392 000	per år
Sats per mottaksplass	kr.	4 200	per år

Sats per mottaksplass for enslige mindreårige asylsøker	kr.	11 100	per år
Mottaksplass ved forsterkede avdelinger	kr.	102 100	per år

Tilskuddet skal dekke gjennomsnittlige utgifter til helse, administrasjon, barnevern og tolk. Les mer på www.udi.no/mottaksetablering

Å bosette 8000 flyktninger kan høres mye ut, men fordelt på alle kommuner er det snakk om under 20 personer i gjennomsnitt per kommune.

Hvordan kan det løses?

- Nøkkelen ligger i at alle tar sin del av ansvaret. Alle i Norge må bo i en kommune. Å bosette 8000 flyktninger kan høres mye ut, men fordelt på alle kommuner er det snakk om under 20 personer i gjennomsnitt per kommune. Da ser de fleste at oppgaven er overkommelig, selv om det krever en ekstra innsats. I tillegg til å øke vertskommunetilskuddet for kommuner med asylmottak, har vi økt integreringstilskuddet for bosetting. For kommunene er det viktig å se de som bosettes som en ressurs. Med litt ekstra oppfølging i begynnelsen, hjelp til opplæring på områder der kommunen har behov for arbeidskraft, kan kommunene få mye igjen i form av arbeidskraft og kompetanse. Jo tidligere de bosatte flyktningene blir selvhjulpne, jo bedre økonomi for kommunen. Integreringstilskuddet betales jo ut over en periode på fem år.

Hvordan kan kommunene tenke kreativt i forhold til bosetting av flyktninger?

Både for flyktninger som bosettes og for kommunene er det viktig å satse på å få på plass en god og resultatrettet introduksjonsordning. Her vil jeg oppfordre kommunene til å være kreative og løse oppgavene i samarbeid med organisasjoner og lokalt næringsliv. «Bosettingskalkulatoren» på IMDis hjemmesider viser hvor «lønnsomt» det er for kommunene å ta i mot flyktninger dersom de lykkes med intro-ordningen. God bosetting er en VINN-VINN-VINN situasjon både for flyktningene, kommunene og det lokale næringslivet.

Begrensninger av antall søkere

En del kommuner mener at opprettelse av mottak og bosetning konkurrerer med hverandre – hva kan man gjøre for å unngå det?

- Det er uheldig når slike konflikter oppstår. Vi tok derfor initiativ til et møte mellom de ulike partene i sommer for å sikre nødvendige samarbeidsrutiner.

Dere har iverksatt tiltak for at ankomstene skal synke – er det et resultat av problemer med bosetning og mottaksopprettelse?

- Å begrense antallet søkere uten beskyttelsesbehov er viktig av tre grunner. For det første av hensyn til søkerne selv. Det er tragisk å se hvordan mange asylsøkere ender opp med å returnere til hjemlandet med mindre enn de hadde da de reiste. For det andre for å sikre en effektiv saksbehandling, slik at de som skal være her kan komme raskt i gang med livet sitt i Norge. For det tredje mener jeg et høyt antall søkere uten beskyttelsesbehov kan undergrave asylinstituttet, fordi de bidrar til å så tvil om flyktingers reelle beskyttelsesbehov.

Ny arbeidskraft

Hvor viktig er det bosettingsarbeidet som kommunene gjør?

Det arbeidet kommunene gjør i forbindelse med bosetting er helt avgjørende for at flyktningene som får opphold skal bli godt integrert i det norske samfunn. Det er i kommunene de skal bo – og målet er at de raskest mulig skal komme i arbeid slik at de kan klare seg selv – og slik at kommunene og private og offentlige arbeidsgivere kan nyte godt av den arbeidskraft de representerer. I en tid der arbeidskraft er mangelvare representerer flyktningene en mulighet til å få flere hender i arbeid, sier Dag Terje Andersen.

Hva er de beste argumentene for at kommuner skal bosette flere?

- Å oppfylle våre menneskerettslige forpliktelser er ikke bare et politisk ansvar, det er en oppgave for hele befolkningen. De kommunene som lykkes i arbeidet med integrering av flyktninger, får nye innbyggere som bidrar positivt til utvikling og vekst.

Bør bosetting av flyktninger fortsatt være valgfritt for kommunene?

Ja. Det store flertallet av kommunene har over flere år gjort en veldig god jobb i å bosette og integrere flyktninger. Som tidligere ordfører har jeg også så stor respekt for det kommunale selvstyret – at det skal svært mye til før at jeg vil pålegge kommunene å bosette flyktninger. Og husk: kommunene har klart det før, i 1994 bosatte de, på frivillig basis, over 11 000 flytninger (de fleste fra Bosnia Herzegovina).